

**MARMARA ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK EĞİTİM FAKÜLTESİ
ORTAÖĞRETİM FEN VE MATEMATİK ALANLARI
EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
MATEMATİK ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI**

OKUL DENEYİMİ KİTABI

**Uygulama Öğretim Elemanı:
Doç. Dr. Hatice AKKOÇ**

BİRİNCİ BÖLÜM: FAKÜLTE – OKUL İŞBİRLİĞİNİN TEMELLERİ

A-Okullarda uygulama çalışmalarının amacı ve kapsamı

Okul Deneyimi ve *Öğretmenlik Uygulaması* derslerinin amacı, öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine daha iyi hazırlanmalarını, öğrenimleri süresince kazandıkları genel kültür, özel alan eğitimi ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklarını gerçek bir eğitim - öğretim ortamı içinde kullanabilme yeterliliği kazanmalarını sağlamaktır. Bu amaçlara ulaşılabilmesi için Eğitim Fakültesi ile Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı kurumlar arasında sıkı bir işbirliğine ihtiyaç vardır. Verimli bir işbirliği ortamı ile eğitim – öğretimin planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerinin belirli ilkeler çerçevesinde yürütülmesi ve üst düzeyde bir standardın oluşturulması sağlanacaktır. Öte yandan bu işbirliği teorik çalışmaların yapıldığı fakülte ile pratik hizmetlerin yürütüldüğü okul arasında bilgi ve tecrübe alışverişini temin edecektir. Böylece iki kurum birbirini etkileyerek teorik - pratik uyumunu mümkün kılacaktır.

Okullardaki uygulama çalışmalarının yasal zemini Millî Eğitim Temel Kanunu, Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun ile Yüksek Öğretim Kanununun ilgili hükümlerine dayanılarak çıkarılan yönetmelik ve yönergelere dayanmaktadır.

B-Tanımlar

Öğretmen Adayı: Öğretmenlik programlarına devam eden, öğretmeni olacağı öğretim düzeyi ve alanında, okul ortamında, öğretmenlik uygulaması yapan yüksek öğretim kurumu öğrencisidir.

Okul Deneyimi: Öğretmen adaylarına, okul örgütü ve yönetimi ile okullardaki günlük yaşamı tanıma, eğitim ortamlarını inceleme, ders dışı etkinliklere katılma, deneyimli öğretmenleri görev başında gözleme, öğrencilerle bireysel ve küçük gruplar halinde çalışma ve kısa süreli öğretmenlik deneyimleri kazanma olanağını veren, onların öğretmenlik mesleğini doğru algılayıp benimsemelerini sağlayan fakülte öğretim programında yer alan derslerdir.

Öğretmenlik Uygulaması: Öğretmen adaylarına, öğretmeni olacağı alanda ve öğretim düzeyinde, bizzat sınıf içinde öğretmenlik becerisi kazandıran ve belirli bir dersi ya da dersleri plânlı bir şekilde öğretmesini sağlayan; uygulama etkinliklerinin tartışılıp değerlendirildiği bir derstir.

Fakülte Uygulama Koordinatörü: Öğretmen adaylarının okullarda yapacakları uygulamaların belirlenen esaslara göre yürütülmesini sağlayan eğitim fakültesi yetkilisidir.

Bölüm Uygulama Koordinatörü: Öğretmen adayının fakültesindeki bölümün öğretmenlik uygulamaları ile ilgili işlerini plânlayan ve yürüten öğretim elemanıdır.

Uygulama Öğretim Elemanı: Öğretmen adaylarının uygulama çalışmalarını plânlayan, yürüten ve değerlendiren fakülte'deki öğretim elemanıdır.

Millî Eğitim Müdürlüğü Uygulama Koordinatörü: Öğretmen adaylarının okullarda yapacakları uygulama etkinliklerinin, fakülte ve okul koordinatörleriyle birlikte plânlanan esaslara göre yürütülmesini sağlayan millî eğitim müdürü veya yardımcısıdır.

Uygulama Okulu Koordinatörü: Bir okuldaki uygulama etkinliklerinin belirlenen esaslara uygun olarak yürütülmesini sağlayan okul müdürü veya yardımcısıdır.

Uygulama Öğretmeni: Uygulama okulunda görevli olan ve öğretmen adayına öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği davranışları kazanmasında danışmanlık yapan sınıf veya ders öğretmenidir.

C-Uygulama Okulu

Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamaları, fakültenin bulunduğu il veya ilçedeki uygulama okullarında yapılır. İlköğretim kurumlarında görev yapacak sınıf ve branş öğretmenleri, imkân bulunduğu takdirde uygulamalarının bir kısmını köy okullarında yapabilirler.

Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerini almakta olan öğretmen adayları için, günümüzdekine oranla daha fazla sayıda uygulama okulunun bulunması arzu edilmektedir. İdeal olarak, bir okuldan sadece öğretmenlerin ilgilenebileceği kadar öğretmen adayını kabul etmesi istenmeli; okullara taşıyamayacakları bir yük oluşturacak kadar çok öğretmen adayı gönderilmemelidir. Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması sırasında öğretmen adaylarının, ikili gruplar halinde (eşli olarak) çalışıp birbirini gözleyebilecekleri, birbirine yardımcı ve destek olabilecekleri unutulmamalıdır.

İlke olarak öğretmen adayları, hangi okulda öğretmenlik yapmak üzere yetiştiriliyorlarsa o okulda uygulama çalışmaları yapmalı ve öğretmenlik sırasında sorumlu olacakları bütün dersleri vermelidirler. Öğretmen adayları, zaman içinde birtakım farklı yapılara sahip olan, olanak varsa kentsel ve kırsal alanda, büyük ve küçük yerleşim birimlerinde bulunan, normal ve birleştirilmiş sınıflı düzende öğretim yapan okullarda çalışma olanağı bulmalıdırlar.

Bir okulun, okullardaki uygulama çalışmalarında işbirliği yapılan okul olabilmesi için şu özellikleri taşıması gerekir:

1. Öğretmen adaylarına mesleki ve kişisel destek sağlamayı kabul etme
2. Öğretmen adaylarının eğitimi için uygun bir ortama ve kaynaklara sahip olma
3. Hedef alınan yaş grupları ve derslerle ilgili öğretmenlik deneyimi kazandıracak imkanlara sahip olma
4. Öğretmen adayları ile çalışmada deneyimli ve onların ihtiyaçlarına ilgi duyan bir öğretim kadrosuna sahip olma
5. Öğretmen adayları için ulaşılabilir bir yerde bulunma
6. Öğretmen adaylarının yapacakları uygulama çalışmalarının düzenlenmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesinde üniversitenin ilgili birimleri ile tam bir işbirliği içinde çalışacak bir yönetime sahip olma.

D-Uygulama İlkeleri

Öğretmenlik uygulaması, aşağıdaki ilkeler doğrultusunda plânlanır, programlanır ve yürütülür.

a) *Okul ortamında uygulama ilkesi:* Öğretmenlik uygulamaları, öğretmen adaylarının öğretmeni olacağı öğretim düzeyinde, alanlarına uygun gerçek etkileşim ortamında resmî, özel, yatılı - pansiyonlu ve gündüzlü, okul öncesi, ilköğretim, genel ve meslekî orta öğretim, özel eğitim ile çıraklık ve yaygın eğitim kurumlarında yürütülür.

b) *Aktif katılma ilkesi:* Öğretmen adaylarının, öğretme - öğrenme ve iletişim süreçlerine etkili bir biçimde katılmaları esastır. Bunun için, öğretmenlik uygulamasında her öğretmen adayından, bir dizi etkinliği bizzat gerçekleştirmesi istenir. Öğretmen adaylarının; bunları aşamalı olarak, süreklilik içinde ve artan bir sorumlulukla yürütmeleri sağlanır. Öğretmen adayları; uygulama hazırlığı, uygulama okulunda gözlem, uygulama öğretmenin görevlerine katılma, eğitim – öğretim, yönetim ve ders dışı etkinliklere katılma, uygulama çalışmalarını değerlendirme etkinliklerini gerçekleştirir.

c) *Uygulama sürecinin geniş zaman dilimine yayılması ilkesi:* Öğretmenlik uygulaması programı; plânlama, inceleme, araştırma, katılma, analiz etme, denetleme, değerlendirme ve geliştirme gibi kapsamlı bir dizi süreçten oluşur. Bu süreçlerin her biri hazırlık, uygulama, değerlendirme ve geliştirme aşamalarından oluşmaktadır. Öğretmen adayının, öğretmenlik davranışlarını bu süreçler yoluyla istenilen düzeyde kazanabilmesi için fiilen uygulama yapacağı süreden çok daha fazla zamana ve çabaya ihtiyacı vardır. Bu nedenle öğretmenlik uygulamaları; öğretmen adayına giderek artan bir sorumluluk ve uygulama yeterliliği kazandırmak için, en az bir yarı yıla yayılarak programa yerleştirilir.

d) *Ortak değerlendirme ilkesi:* Uygulama etkinliklerini birlikte plânlayıp yürüttükleri için öğretmen adayının öğretmenlik uygulamasındaki performansı, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni tarafından ayrı ayrı değerlendirilir. Öğretmen adayının öğretmenlik uygulamasındaki başarısı, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmenin yaptığı değerlendirmelerin fakültenin “Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği” gereğince birleştirilmesiyle not olarak belirlenir. Uygulama öğretim elemanı notları fakülte yönetimine teslim eder.

e) *Kapsam ve çeşitlilik ilkesi:* Öğretmenlik mesleği, ders hazırlığı, dersi sunma, sınıf yönetimi, atölye ve laboratuvar yönetimi, okul, aile ve mesleği ile ilgili konularda öğrenciye rehberlik yapma, öğrenci başarısını değerlendirme, yönetim işlerine ve eğitsel çalışmalara katılma gibi çok çeşitli faaliyetleri kapsamaktadır. Ayrıca öğretmenler, çeşitli bölgelerde, farklı olanak ve koşullara sahip genel - meslekî, gündüzlü – yatılı, pansiyonlu, şehir ve köy okullarında, müstakil veya birleştirilmiş sınıflarda görev yapmaktadır. Bu nedenle öğretmenlik uygulaması, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği tüm görev ve sorumluluk alanlarını kapsayacak şekilde ve çeşitlilikte plânlanır ve yürütülür.

f) *Uygulama sürecinin ve personelinin sürekli geliştirilmesi ilkesi:* Öğretmenlik uygulaması çalışmalarından elde edilen sonuçlara göre; öğretmenlik uygulaması süreci ve buna paralel olarak uygulamaya katılan personel yeterlilikleri sürekli geliştirilir.

g) *Uygulamanın yerinde ve denetimli yapılması ilkesi:* Öğretmenlik uygulamasından beklenen faydanın sağlanabilmesi, ancak; öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması kapsamında yapacakları etkinlikleri, öğrencisi buldukları fakültenin öğretim elemanlarının yakından izleme, rehberlik etme, yanlışlarını düzeltme, eksikliklerini tamamlama ve değerlendirme çabaları ile mümkündür. Bu nedenle

öğretmenlik uygulaması, fakültenin bulunduğu il veya ilçelerdeki uygulama okulları ile ilgili kurumlarda yapılır.

E-Görev ve sorumluluklar

Öğretmenlik uygulamasının başarısı her kademedeki görevlilerin sorumluluklarını tam olarak yerine getirmeleri mümkün olabilmektedir. Görev ve sorumlulukları şöylece sıralamak mümkündür:

a) *Fakülte uygulama koordinatörünün görev ve sorumlulukları:* Bölüm uygulama koordinatörü ve millî eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörü ile iş birliği yaparak uygulama okullarını belirler, öğretmen adaylarının bu okullara dağılımını sağlar. Uygulama çalışmalarını, fakülte adına izler ve denetler. Öğretmenlik uygulaması çalışmalarını değerlendirir ve geliştirilmesi için gerekli tedbirleri alır.

b) *Bölüm uygulama koordinatörünün görev ve sorumlulukları:* Bölümle ilgili uygulama çalışmaları konusunda, bölüm uygulama öğretim elemanları arasındaki koordinasyon ve iş birliğini sağlar. Uygulama öğretim elemanlarının ve her uygulama öğretim elemanının sorumluluğuna verilen öğretmen adaylarının listesini hazırlar; fakülte uygulama koordinatörüne iletir. Uygulama okullarının seçiminde fakülte uygulama koordinatörüne yardım eder.

c) *Uygulama öğretim elemanının görev ve sorumlulukları:* Öğretmen adaylarını, öğretmenlik uygulaması etkinliklerine yeterli düzeyde hazırlar. Onların uygulama çalışmaları kapsamındaki etkinliklerini, uygulama okulu koordinatörü ve uygulama öğretmeni ile birlikte plânlar. Okullara, gidecek öğretmen adayları ve onların izleyecekleri dersler hakkında önceden bilgi verir. Öğretmen adaylarının okullardaki çalışmalarını kolaylaştırmak için bu çalışmaların yapıldığı okullarla işbirliği yapar ve çalışmaları uygulama öğretmeni ile birlikte düzenli olarak izler, denetler. Her aşamada öğretmen adayına gerekli danışmanlığı yaparak göstermekte oldukları ilerlemeleri kendileriyle tartışır, başarılarını gözden geçirir ve gelişimleriyle ilgili hedefler belirler. Okul Deneyimi süresince gösterilen gelişmeler ve bunların değerlendirilmesi konularında uygulama öğretmeniyle ilişkileri sürdürür; öğretilmekte gözlem formları vb. nin yeterli sayıda kopyasının bulunmasını sağlar. Uygulama sonunda öğretmen adayının çalışmalarını, uygulama öğretmeni ile birlikte değerlendirir ve sonucu not olarak fakülte yönetimine bildirir.

d) *Millî eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörünün görev ve sorumlulukları:* Fakülte ve okul uygulama koordinatörleri ile iş birliği yaparak uygulama okullarını, kontenjanları öğretim alanları itibarıyla belirler. Öğretmenlik uygulamalarını denetler, değerlendirir, etkili bir biçimde yürütülmesi için gerekli önlemleri alır.

e) *Uygulama okulu koordinatörünün görev ve sorumlulukları:* Millî eğitim müdürlüğü, okul yönetimi ve fakülte arasındaki koordinasyon ve iş birliğini sağlar. Uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni ile iş birliği yaparak öğretmen adaylarının uygulama çalışmalarını plânlar, izler, değerlendirir ve gerekli önlemleri alır.

f) *Uygulama öğretmenin görev ve sorumlulukları:* Uygulama öğretim elemanı ve uygulama okulu koordinatörü ile iş birliği yaparak öğretmen adaylarının uygulama çalışmaları kapsamındaki etkinlikleri hazırlar. Programın gerektirdiği etkinliklerin yürütülmesini sağlar, öğretmen adayına rehberlik eder, bu etkinlikleri izler ve denetler. Uygulama sonunda öğretmen adayının uygulama çalışmalarını değerlendirir, uygulama okulu koordinatörüne teslim eder.

Fakülte öğretim elemanları, işbirliği yapacak taraflar olarak fakülte uygulama okulu ve öğretmen adaylarının bu işbirliğindeki görev ve sorumluluklarına ilişkin olarak öğretmenlere açıklamalarda bulunurlar. Öğretmen adaylarının okullardaki uygulama çalışmalarından en iyi sonuçların alınabilmesi için onların okullara gönderilmesi sırasında neler yapılması gerektiği konusunda öğretmenlerin görüşleri alınır. Fakülte öğretim elemanları ile öğretmenler arasında, özellikle öğretmen adayının gözlenmesi ve gelişiminin değerlendirilmesi konusunda bir görüş birliğine varılmış olması gerekir. Öğretmen yetiştirme konusunda deneyimi az olan öğretmenler, gözlem formunun doldurulması, öğretmen adaylarının verecekleri derslerde dikkat edilecek noktalar ve öğretmen adayına etkili bir dönüt sağlamanın nasıl olabileceği konularında rehberliğe gerek duyabilirler.

Öğretmenlere sağlanacak olan yukarıdaki gibi bir eğitim, yıllar boyunca üniversitedeki öğretim elemanlarıyla sıkı bir işbirliği içinde çalışabilecek, okullardaki diğer öğretmenlerin aynı görev için yetiştirilmesinde görev alabilecek ve eğitim fakülteleri özel öğretim yöntemi derslerinde fakülte öğretim elemanları ile çalışabilecek bir uygulama öğretmeni kadrosunun oluşmasını sağlayacaktır. Uygulama öğretmenlerinin, zaman içinde gerçekleşen değişimleri takip ederek kendilerini yenilemeleri de gerekecektir. Öte yandan, üniversite - okul işbirliği, üniversitedeki öğretim elemanlarına da kendi öğretim deneyimlerini güncelleştirme fırsatı tanyacaktır. Okullardaki uygulama çalışmalarında katkılarında yararlanılacak öğretmenlerin bu görev için yetiştirilmeleri ve görevin onlar için olabildiğince doyum sağlayıcı bir iş haline getirilmesi, eğitim fakültelerinin sorumluluğudur.

g) *Öğretmen adayının görev ve sorumlulukları:* Uygulama programının gereklerini yerine getirmek için plânlı ve düzenli çalışır. Uygulama öğretim elemanı, okul yönetimi, uygulama öğretmeni ve diğer öğretmen adayları ile iş birliği içinde plânlı bir şekilde hareket eder. Özellikle okullarca konulan kurallara uyulması mutlak zorunluluktur. Dolayısıyla öğretmen adayı uygulama öğretmeni ile sıkı bir diyaloga girmeli ve onun tarafından belirtilen hususlara tam bir titizlikle uymalıdır. Öğretmenlik uygulaması etkinlikleri kapsamında, yaptıkları çalışmaları, bunlarla ilgili tartışmalar ve değerlendirmeleri içeren bir dosyayı uygulama öğretim elemanına teslim edilmelidir. Öğretmenliğini üstlendiği öğrencilerin, okulun onlardan beklediği doğrultu ve düzeyde ilerleme göstermelerine katkıda bulunmalı; onların ilgi çekici ve değerli öğrenme yaşantıları kazanmakta olmalarını güvence altına alma çabası göstermelidir.

İKİNCİ BÖLÜM: OKUL DENEYİMİ DERSİNİN UYGULANMASI

A-Dersin kapsamı

Öğretmen adaylarının, öğretmenliğe hazırlanmaları sırasında öğretmen ve öğrencilerle birlikte uygulama çalışmaları yapmaları esastır. Bu amaca yönelik derslerden *birincisi*, öğretmenlik mesleğini oluşturan birçok görevi öğretmen adaylarına tanıtırma amacını güden plânlı gözlem ve etkinliklerden oluşmaktadır. Buna kısaca *Okul Deneyimi* adı verilmiştir. Okul Deneyimi dersi 1 saati teorik 4 saati uygulama olmak üzere haftalık 5 saatlik (3 kredilik) ders olarak okutulmaktadır. Teorik ders fakülte de bir öğretim elemanı tarafından verilirken uygulama kısmı okullarda yapılmaktadır.

Dersin amacı: Öğretmen adaylarının ileride görev yapacakları okul ve sınıf ortamını daha iyi tanıyarak gerek duyacakları mesleki yeterlikleri oluşturmak. Adaylara, öğrencilerinin yaş, yetenek, özel ihtiyaçlarına uyarlayabilecekleri çeşitli öğretim teknikleri geliştirmelerinde yardımcı olmak. Adayları, etkili bir okul ortamı oluşturulmasına katkıda bulunabilecek anlayış ve tutumlara sahip, iyi birer öğretmen olabilecek hale getirmek.

Uygulama derslerinde okul hayatı ile ilgili gözlemler yapmak ve gözlemler üzerinde düşünmek, öğretmenlik becerilerinde deneyim kazanmak amacına yöneliktir. Öğretmen adaylarının bu derste yaptıkları görev ve etkinlikler onlara, deneyimli öğretmenleri görev başında gözleme, öğrencilerle bireysel olarak ve küçük gruplar halinde çalışma, sınırlı sorumluluklarla da olsa, kısa süreli öğretmenlik deneyimleri kazanma olanakları sağlamalıdır. Uygulama çalışmaları sırasında belirlenen sayıda etkinlik yapılacak olup bu etkinlikler ile ilgili raporların yer aldığı dosyalar ait oldukları hafta içerisinde ve belirlenen gün ve saatte uygulama öğretim elemanına teslim edilecektir. Dönem sonunda bu ödevler bir klasörde toplanarak öğrencinin ders notunun belirlenmesinde kullanılacaktır.

Her raporun kapak sayfasında şu bilgiler yer almalıdır:

Öğretmen adayının adı soyadı:
Numarası:
Anabilim dalı:
Programı:
Uygulama okulunun adı:
Uygulama öğretmeni:
Uygulama öğretim elemanı:
Etkinliğin adı:
Raporun teslim tarihi:

Okul Deneyimi dersi tamamlandığında, öğretmen adayları aşağıdaki özellikleri kazanmış olmalıdırlar: Okul organizasyonunu ve öğretmenliği sistemli bir yaklaşımla tanımış olma, İyi düzenlenmiş öğretmenlik deneyimleri aracılığı ile, öğretim programı kapsamındaki öğretme - öğrenme etkinliklerini gerçekleştirmek için gerekli mesleki yeterlikleri kazanmaya başlamış olma, öğrenme ve gelişme bakımından öğrenciler arasındaki bireysel farklar konusunda deneyim kazanmış olma, uygulama okulundaki öğretmenlerle işbirliği yapmış ve okulda etkili bir biçimde çalışmak için gerekli kişisel becerileri geliştirmiş olma, okulun organizasyonu, yönetimi ve okuldaki günlük işler ile okulda bulunan araç - gereç ve kaynaklar üzerinde bilgi sahibi olma.

Öğretmen adaylarına uyarılar

Okul Deneyimi kapsamındaki etkinlikleri oluşturan görevleri birer birer yerine getirirken, bunların her birinde dikkatinizi öğretmenliğin bir yönüne yönelteceksiniz. Görevi yaparken öğretmenliğin o yönü üzerinde düşüneceksiniz. Uygulama öğretmenlerini gözleyerek ve onların sizin yaptıklarınızla ilgili görüşlerini alarak, olabildiğince çok şey öğrenmeye çalışacaksınız. Daha sonra öğrendiklerinizi, öğretmenlik becerileri geliştirme ile ilgili kendi birikimlerinize birleştireceksiniz. Bu etkinlikleri başarı ile tamamladığınız zaman, öğretmen olma yolunda bir hayli ilerlemiş olacaksınız.

Bir öğretmeni gözleyeceğiniz zaman, çalışmanızla ilgili hazırlık ve düzenlemeleri kurallara uygun bir biçimde, meslektan bir kişi gibi yapmalısınız. Okul Deneyimi dersi kapsamındaki çalışmalara başlamadan önce, bu derste yerine getireceğiniz bütün görevleri incelemeli; bunların, öğretmenlik becerilerinizi geliştirmeye yönelik nasıl bir sıralı çalışmalar düzeni oluşturduğunu görmeye çalışmalısınız. Her görev için yeterince önceden hazırladıklarınızı yapmalı; gözlemek istediğiniz öğretmenlerle görüşmelisiniz. Sonra onlara ne yapmak istediğinizi anlatmalı; onların dersleriyle ilgili olarak tuttuğunuz notları okumaları için mutlaka kendilerine sunmalısınız. Kısa bir süre veya bir ders saati için bir sınıfa öğretmenlik yaparsanız, bu durumda da hazırlıklarınızı yeterince önceden yapmalısınız. Öğretmenin, sizin ne ne yapacağınız konusunda bilgi sahibi olmasını ve yapacağınız çalışma konusunda sizinle aşağı yukarı aynı düşünceyi paylaşmasını sağlamak zorundasınız. Böyle bir durumda, derste ne yapacağınızı gösteren planınızı ve gerçekleştirmeyi düşündüğünüz çalışmayı öğretmene gösteriniz; onun size yapabileceği rehberlik ve önerilerden yararlanmaya çalışınız. Okulda geçen günleriniz arasındaki bir zamanda öğretmenle görüşme olanağı bulmanızın, uygulamada size önemli kolaylıklar sağlayabileceğini unutmayınız.

Okul Deneyimi süresince, her haftanın aynı gününü okulda geçireceksiniz. Beş ya da altı hafta boyunca aynı sınıfla birlikte çalışmanız gerekecek. Bu sırada, sınıftaki öğrencileri tanımaya başlayacaksınız. Onlarla birlikte çalıştıkça kendinize olan güveniniz artacak. Gittikçe, sınıfta olup bitenlerin bütün yönleriyle ilgilenmeye, üzerinize üstesinden gelebileceğiniz kadar çok iş almaya başlayacaksınız.

Okullardaki uygulama çalışmalarında, başka bir öğretmen adayı ile birlikte çalışmakta olabilirsiniz. Böyle bir durum söz konusu ise, birbirinize yardımcı ve destek olmaya, birbirinizden gözlemci ve değerlendirici olarak yararlanmaya ve çabalarınızı birleştirerek ekip öğretimi yapmaya çalışmalısınız.

Okullardaki uygulama çalışmalarınızla ilgili dosyanız çok önemlidir. Dersiniz için bir dosya tutmalısınız. Size sorulan sorularla ilgili cevaplarınızı, sizden istenen raporları, değerlendirmeleri ve doldurduğunuz formları, sıralı ve düzenli bir şekilde bu dosyanızda toplamalısınız. Dosyanızda bu bilgileri, bu derste neler yaptığınızı, size rehberlik yapmakta olan fakülte öğretim elemanına ve uygulama öğretmene açıkça gösterecek bir şekilde düzenlemiş ve derste yaptığınız etkinlik ve görevlerle uygun şekilde ilişkilendirmiş olmanız gerekir. Dosyanızdaki çalışmalarını, aynı konularla ilgili olarak fakültedeki derslerde yaptığımız çalışmalarla karşılaştırmanız; okullardaki uygulama çalışmalarınız ile fakülte kazandığınız kuramsal öğrenmeler arasında ilişkiler kurmanız da gereklidir.

- Dönem içinde uygulama çalışmalarını yapacağınız okulun müdürü ve 5-6'şar haftalık iki dönemin her birini birlikte çalışarak geçireceğiniz sınıfların öğretmenleri ile dönem boyunca yapacağınız çalışmalar ile ilgili hazırlıklarınızı gözden geçiriniz.
- Okuldaki ilk gününüzde, çalışma planınızın geriye kalan haftalarla ilgili kısmı üzerinde ilgililerle görüş birliği sağlayınız. Çalışma planınızı ilgili fakülte öğretim elemanı ile görüşmek için yazılı hale getiriniz.
- Okuldaki uygulama çalışmalarınızda sizi en yakından izleyecek olan uygulama öğretmenlerinden görüşme için randevu alınız. Bu görüşmede, ilgili fakülte öğretim elemanının bu dönem içinde yapmanızı istediği etkinlikleri öğretmenlere anlatınız. Bu etkinliklerin uygun bir sıra ile gerçekleştirilmesine elverişli bir düzenleme için kendilerinden yardım isteyiniz.
- Okulda geçireceğiniz günlerin arasındaki bir zamanda, birlikte çalışmakta olduğunuz uygulama öğretmeni ile gerekli hallerde nasıl görüşebileceğinizi öğreniniz.
- Öğretmenlik dosyanızı baştan itibaren dikkatle inceleyiniz. Dosyanızın düzenli, her etkinliğe ilişkin notlarınızın tamam ve yerinde olmasını sağlayınız.
- Dersle ilgili notlarınız ve değerlendirmelerinizin dosyanızda ve incelenmeye hazır bulunduğundan emin olunuz.
- Dönem boyunca göstermiş olduğunuz gelişmeyi ve yapmış olduğunuz çalışmaları, birlikte çalıştığınız fakülte öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni ile görüşüp tartışınız.
- Kendi değerlendirmeleriniz ile gözlemcilerin değerlendirmelerini yazılı olarak özetleyip dosyanıza koyunuz; özellikle güçlü ve zayıf yönlerinizi not etmeyi unutmayınız.

ETKİNLİK 1-DÖNEM PLÂNI

Öğretmen adayı uygulama öğretim elemanından çalışma yapacağı okulun ve çalışacağı uygulama öğretmenin adını ve yapacağı etkinliğin kapsamını öğrenir. Hafta içerisinde ilgili okula giderek öğretmenle tanışır ve dönem boyunca yapılacakların plânını belirler. (Öğretmenle görüşmeye gidilirken önceden randevu alınması ihmal edilmemelidir.) Plânlama sürecinde hem öğretmen hem de öğretim elemanı ile işbirliği yapar. Öğretmen adayı bu sırada gerektiğinde öğretmenle nasıl ilişki kurabileceğini, ders programının ne olduğunu, kendisinin uymak zorunda olduğu kuralları sormayı ihmal etmemelidir. Hazırlanacak plânın bir örneği 2. haftanın teorik saatinde uygulama öğretim elemanına verilerek onun da varsa tavsiye ve görüşleri alınmalıdır.

Etkinlikler aşağıda ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Bu etkinlikler aşağıdaki sıra ile yapılmak zorunda değildir. Uygulama öğretim elemanınız dönem başında size tüm etkinlikler hakkında bilgi verecektir. Gittiğiniz okulda o hafta uygulama öğretmeninizin girdiği sınıfa ve derse göre uygun etkinliği yapabilirsiniz.

RAPOR 1 – Dönem Planı

Haftalar	Etkinliğin adı	Açıklamalar
1.hafta		
2. hafta		
3. hafta		
4. hafta		
5. hafta		
6. hafta		
7. hafta		
8. hafta		
9. hafta		
10. hafta		
11. hafta		
12. hafta		
13. hafta		
14. hafta		

Ek 2'deki formun her hafta doldurulması gerekmektedir.

ETKİNLİK 2- OKULUN YÖNETİMİ, İMKÂN LARI, SORUN LARI, ARAÇ VE GEREÇLER

Bu etkinlikle öğretmen adayı şu konularda bilgi sahibi olacaktır:

- 1-Okul müdürünün ve müdür yardımcılarının görevleri ve sorumlulukları,
- 2-Okuldaki öğretmen ve memur sayısı, yeterli olup olmadığı,
- 3-Okulun derslik, kütüphane, laboratuvar, atölye, spor salonu, bahçe, kantin vs. imkân ve ihtiyaçları
- 4-Bilgisayar, slayt makinesi, kamera, fotoğraf makinesi, tepegöz, laboratuvar malzemeleri, fotokopi makinesi, harita, TV ve video, maketler, kesitler, resim, poster, tablo gibi araç-gereç bakımından durumu.

RAPOR 2 - Araç - gereçler ve yazılı kaynaklar ile ilgili olarak toplanması gereken bilgiler

Kitaplar

- Sınıftaki değişik derslerde kullanılan ders kitaplarının adları
- Yukarıda sözü edilen ders kitapları ile ilgili sizin değerlendirmeleriniz
- Öğretmenin kullanımına verilmiş olan başvurma kitapları
- Okul kitaplığında bulunan, sınıfın düzeyine uygun kaynak kitaplar
- Öğrenciler tarafından kullanılmakta olan başka kitaplar
- Öğretmen tarafından hazırlanmış olan çalışma yaprakları ve diğer kaynaklar
- Öğrencilerin kendi araç gereçlerini hazırlamada yararlanabilecekleri grafik materyal üretme araç gereç ve olanakları
- Neler var, bunlar nerede duruyor; bunları kimler kullanıyor, siz bunları görebilir misiniz?
- Bilgisayar ve kelime işlem (elektronik dizgi) olanakları neler?
- Fotokopi makinesi ve diğer kopya alma araçlarından neler var?

Görsel araç ve gereçler

- Tepegöz, saydamlar (asetat), saydam üzerine yazı yazmak için özel kalemler
- Video göstericisi, video filmleri (kaset)
- Öğrencilerin sınıfta kullanabilecekleri bilgisayarlar ve bilgisayar yazılımları

Diğer malzemeler

- Haritalar, fen deney araç gereçleri, modeller, şemalar, slaytlar vb. neler var?
- Bunları kim kullanıyor?
- Bunlar nerede saklanıyor?
- Siz bunları nasıl kullanabilirsiniz?

ETKİNLİK 3.1-ÖĞRETMENİN BİR GÜNÜ

Bu etkinliğin amacı öğretmenliğin nasıl bir meslek olduğunu öğretmen adayına göstermektir. Öğretmen adayı kendisini gelecekte ne gibi meşguliyetlerin beklediğini böylece gözlemleme fırsatı elde etmiş olacaktır. Etkinlikle ilgili olarak öğretmen adayı şu noktalara dikkat etmelidir:

1-Okuldaki bir gün boyunca öğretmen neler yapmaktadır. Sınıf içinde ve dışında yapılanları listeye yazmak gerekir. Her iş için harcanan zamanın yazılması unutulmamalıdır. Zira daha sonra bunlar rapor haline getirilecektir (Öğretmen faaliyetlerinden bazıları: Ders için araç-gereç hazırlamak, öğrencilerle teker teker ya da gruplar halinde görüşmek, derse girmek, nöbet tutmak, eğitsel çalışmalarda bulunmak, dinlenmek, diğer öğretmenlerle sohbet etmek, tartışmak, sınav okumak, velilerle görüşmek vs.)

2-Hazırlanan liste öğretmene gösterilerek bunun okulda geçen günleri temsil eden iyi bir örnek olup olmadığı sorulmalıdır. Öğretmene ayrıca mesleği ile ilgili olarak okul dışında neler yaptığı da sorulmalı ve verilen cevaplar not edilmelidir (Meselâ kütüphaneye, kitapçılara gidip kaynak temin etmek, ertesi gün için ders notu hazırlamak, testler çözmek, diğer okullardaki meslektaşlarıyla veya dershanelerle iletişime geçmek vs.)

3-Öğretmen adayı öğretmenin okuldaki bir gününü nasıl değerlendirdiğini de not etmelidir. Hayalindeki öğretmenlik kavramıyla bunun ne derece uyuşup uyuşmadığını tartışmalıdır.

4-Öğretmenlerin bir gününde yer almayan faaliyetleri de olabilmektedir. Nöbet, eğitici kol faaliyetleri, rehberlik çalışmaları, okul-aile birliği toplantıları, kültürel ve sanatsal etkinlikler gibi. Bunlar hakkında da öğretmenle mülakat yapıp elde edilen bilgiler rapora yansıtılmalıdır.

5-Bu etkinlik sırasında karşılaşılan problemler ve nasıl çözümlendiği, ulaşılan sonuçların neler olduğu da tespit edilmelidir.

6-Öğretmenin çalışma ortamı değerlendirilirken kişisel ve meslekî özellikleri değerlendirmek üzere *gözlem formu-2.1* dikkatle doldurulmalı ve elde edilen bilgiler rapora yansıtılmalıdır.

GÖZLEM FORMU-2.1 (Öğretmenin Bir Günü)

Davranışlar	Evet	Hayır	Gözlene- medi	Açıklamalar
Sınıf içi disipline önem veriyor				
Öğrencilerin derse katılımını sağlıyor				
Öğrencilerle bireysel ya da gruplar halinde ilgileniyor				
Öğrencilerin dinleme, anlama ve konuşma yeteneklerinin gelişmesini sağlıyor				
Öğrencileri soru sormaya ve cevap vermeye yönlendiriyor				
Her dersle ilgili ödev veriyor				
Ders zamanını etkin kullanıyor				
Alan dilini iyi kullanıyor				
Ders araç-gereçlerini kullanıyor				
Öğrencilerin ders dışındaki sorunlarıyla ilgileniyor				
Diğer öğretmenlerle bilgi alışverişinde bulunuyor				
Okulun tümünü ilgilendiren etkinliklere katılıyor				
Kendini geliştirmeye gayret ediyor				
Meslek standartlarına uyuyor				
Velilerle iyi bir ilişki içerisinde				
Okul yönetimi ile uyumlu				
Diğer öğretmenlerle uyumlu				
Kültürel ve sanatsal faaliyetlerde bulunuyor				
Diğer				

Notlar:

RAPOR 3.1: Öğretmenin Bir Günü

..... tarihinde saat 08.00'de Okulu'na giderek danışman öğretmenim olan ile "Öğretmenin okuldaki bir günü" konulu ödevimi hazırlamak üzere buluştum. Konu ile ilgili gözlemlerim aşağıya çıkarılmıştır.

Dersler öncesinde yapılanlar

Derslerde yapılanlar

Dersler arasında (tenefüste) yapılanlar

Ders dışındaki faaliyetler

Eğitici kol çalışmaları

ETKİNLİK 3.2. ÖĞRENCİNİN BİR GÜNÜ

Bu etkinliğin amacı öğrencinin bir gününün hangi faaliyetlerle geçtiğini ve bunlara için ne kadar zaman ayırdığının tespit edilmesi olup öğretmen adayının öğrencileri tanımaya katkı sağlayacaktır. Böylece ileride nasıl bir öğrenci kitlesine hitap edeceğini görmelidir. Öğrencilerin merakları, arzuları, hayalleri, sıkıntıları mümkün olduğu kadar öğrenilmelidir (Çok özel bilgiler istenmekten kaçınılmalıdır).

Bu ödevi hazırlamak üzere öğretmen adayı, uygulama öğretmeni ile görüşerek incelenmek üzere bir öğrencinin belirlenmesini sağlar. Öğretmen adayı hiçbir müdahalede bulunmadan öğrencinin yanına oturarak sadece öğrenciyi gözlemlemekle yetinmelidir. Gözlem sırasında elde edilen veriler *gözlem formu-3.2*'ye göre doldurulur.

GÖZLEM FORMU-3.2 (Öğrencinin Bir Günü)

Davranışlar	Evet	Hayır	Gözle- nemedi	Açıklamalar
Derslere karşı yeterince ilgilidir				
Verilen ödevleri zamanında hazırlamaktadır				
Arkadaşlarıyla bireysel ya da gruplar halinde iletişim kuruyor				
Anlatılan dersleri dinleme, anlama ve konuşma yetenekleri yeterlidir				
Derste soru soruyor ve sorulara cevap veriyor				
Disiplin kurallarına uyuyor				
Ders kitabı dışında yardımcı kaynaklara başvuruyor				
Laboratuvar ve atölyelerde yaratıcılığını öne çıkarıyor				
Ders araç-gereçlerini kullanıyor				
Öğretmenleriyle ilişkileri olumludur				
Okul idaresiyle ilişkileri olumludur				
Panel, konferans .. gibi etkinliklerde görev alıyor				
Eğitici kol faaliyetlerine katılıyor				
Kendi geliştirmeye gayret ediyor				
Kültürel ve sanatsal faaliyetlerde bulunuyor				
Diğer				

Gözlem yapılması söz konusu olmayan konular için öğrenci ile mülakat yapılmalı ve elde edilen bilgiler rapora yansıtılmalıdır.

RAPOR-3.2 (Öğrencinin Bir Günü)

Uygulama öğretmenim ile daha önce görüşerek sınıfından
adlı öğrenci ile tanıştım. Uygulama öğretmenim adı geçen öğrenciyle ilgili gözlem yapacağım tarihteki
derslerinin öğretmenlerine durumu anlattı ve onların da derse katılmama izin vermelerini sağladı. Öğrenciyle
ilgili gözlem yapmak üzere tarihinde saat’de Okulu’na gittim
ve ilk dersten itibaren gözlem yapmaya başladım.

1.ders:

Öğrencinin ders içi etkinlikleri

Teneffüs: Öğrencinin teneffüsteki faaliyetleri

2.ders:

Öğrencinin ders içi etkinlikleri

Teneffüs: Öğrencinin teneffüsteki faaliyetleri

Derslere karşı tutumu:

Eğitici kol çalışmaları:

Sportif ve kültürel faaliyetleri:

ETKİNLİK 4. DERSİN DÜZENLENMESİ VE AŞAMALARI

Öngörülen Beceriler

- Bir dersin işleniş aşamalarını belirgin özellikleriyle sıralar
- Derse giriş davranışlarının (dikkati toplama, güdüleme, hedeflerin paylaşılması vb) önemini açıklar.

Yönergeler

1-İzleyeceğimiz dersin öğretmeniyle iletişim kurarak, genel anlamda bir dersin nasıl düzenlediğini, dersin kaç aşamadan oluştuğunu, ders için özellikle hazırlık ve bitirme aşamasında neler yapıldığını öğrenmeye çalışınız. Bu arada bir dersin genel olarak; giriş öğretme-öğrenme süreci, süreç ve performans değerlendirmesi gibi üç aşamadan oluştuğunu varsayabilirsiniz.

2-Dersin aşamalarından; öğretim yöntem ve teknikleri, iletişim, dersin yönetimi ve sınıf kontrolü gibi eğitim durumlarını genel açıdan gözlemlerken, özellikle “derse giriş davranışları” kapsamında yer alan dersin ana başlıklarını söyleme, ön (eski) öğrenmeleri hatırlatma, önceki konu veya kazanımlarla ilişki kurma, hedeften (kazanımlardan) haberdar etme, dikkati çekme, motivasyon (güdüleme) gibi eğitim durumlarıyla ilgili davranışlar üzerinde odaklanmaya çalışınız.

RAPOR 4.1. ÖRNEĞİ: Derslerin Gözlenmesi

Sınıf:	Tarih:	
Öğrenci sayısı:		
Dersin adı		
Konu:		
Saat	Öğretmen etkinliği	Öğrenci etkinliği
9.00	Önceki konuyu tekrarlamak için sınıfa soru sordu.	Sınıfın yaklaşık 2/3'ü cevap vermek için gayret gösterdi.
9.10	Bugünkü konuya geçilir. Kitaptaki ilk başlığı bir öğrenciye anlattı.	Öğrenci anlattı. Anlatırken çoğunlukla kitaba baktı.
9.15	İlk konuyu tekrarladı.	Dinlediler.
9.20	Konu ile ilgili bir soru sordu.	Cevaplandıramadılar.

İzlenen derste öğretmenin jestler, beden hareketleri, göz teması, sınıf içerisinde dolaşması, tahtanın kullanımı, yüz ifadeleri, ses tonundaki değişimler gibi davranışların dersin genelini nasıl etkilediği de gözlenip rapora yazılmalıdır. Ayrıca öğretmen adayı raporuna böyle bir derse kendisi anlatsaydı nasıl bir plân hazırlayacağını ve hangi yöntemleri uygulayacağını da eklemelidir.

RAPOR 4.2- Dersin Düzenlenmesi ve Aşamaları

Bu etkinlikle ilgili olarak yaptığınız gözlemler hakkında aşağıdaki başlıklar altında bir rapor yazınız.

Öğretmen adayı:	Tarih:
Sınıf:	
Ders:	
Öğretmen:	
Öğrenci sayısı:	

- **Derse hazırlık ve planlama:**

Öğretmen, dersini planlamak veya hazırlanmak için dersten önce neler yapmıştır? Öğretmen, öğrenme ortamının fiziksel düzeniyle ilgilendi mi? Sınıf ve tahta temizliği ile ilgilenildi mi? Öğretmen derse başlamadan önce okul yönetimince istenen bir duyuru yaptı mı?

- **Derse Başlangıç:**

Öğretmen derse nasıl başladı? Derse giriş sırasında uyarı sözleri kullanarak mı, ellerini çırparak mı, ses tonunu yükselterek mi, soru sorarak mı, sessiz beden duruşu ile bekleyerek mi, öykü anlatarak mı, tahtayı kullanarak mı, sözel yönergeler veya örnekler vererek mi yoksa hiç vakit kaybetmeden hemen yoklama alarak mı derse başladı?

Eğitim durumuyla ilgili davranışlara (dikkati çekme, motivasyon vb) yer verdi mi? İşlenecek konuyu araştırmaları için öğrencilerine görev verilmiş mi? Öğretmen, öğrencilere bir önceki gün veya dersten önce zamanlarını nasıl geçirdiklerini sordu mu? Yapılan araştırmalar öğretmen tarafından kontrol edildi mi?

- **Dersin amaçları:**

Size göre öğretmen işleyeceği derste, öğrencilerin neleri öğrenmesini sağlamaya çalışmaktadır? Konunun yaşamla ilişkisi nedir? Öğretmen bu ilişkiyi nasıl sağladı?

- **Öğretme-öğrenme süreci:**

Öğretmen dersini nasıl organize etmekte ve dersi nasıl geliştirmektedir? Genel olarak kullanılan yöntem ve teknikler nelerdir? Derste öğrencilerin katıldıkları birbirinden farklı etkinlik türleri oldu mu? Öğretmen, dersin her aşamasını nasıl bir düzenleme ile gerçekleştirmektedir?

- **İletişim:**

Öğretmen, yönerge veya açıklamaları sunarken hangi iletişim araçlarından ve nasıl yararlanmaktadır? Öğretmen, sınıftan kendisine ulaşan dönütleri nasıl karşılamaktadır? Beden dilinden, jest ve mimiklerden yararlanıldı mı?

- **Etkinlikler arasındaki geçişler:**

Öğretmen, derste bir etkinlikten diğerine geçişi nasıl sağlamakta, etkinlikler arasında ilişki kurulmakta mıdır? Bir etkinlikten ötekine geçerken dikkat çekici hangi sözcük veya davranıştan yararlanılmakta, hangi yönergeler kullanılmaktadır?

- **Öğrenci performansını değerlendirme:**

Öğretmen, öğrencilerin çalışmalarını ve dersteki ilerlemelerini değerlendirmek için neler yapıyor? Ders sırasında test verme, özet yazdırma, kısa cevaplı sorular sorma vb genel bir değerlendirme yapıldı mı? Hata düzeltme tekniklerinden yararlanıyor mu?

- **Dersi bitirme:**

Dersin işlenişi, dersin işleniş basamaklarına uygun muydu? Öğretmen dersi nasıl bitirmektedir? Öğretmen dersi nasıl toparlıyor, derste öğrenilenleri nasıl özetliyor? Sonuç olarak ana ve yardımcı hususlar vurgulanıyor mu? Derste olup bitenleri gözden geçiriyor, ileriye yönelik olarak bir şeylerden söz ediyor mu? Gelecek dersin konu ve kaynakları hakkında bilgi veriyor mu? Öğretmenin dersi bitirmesi ve sınıfı boşaltması ne kadar zaman alıyor?

ETKİNLİK 5. DERSİN YÖNETİMİ VE SINIFIN KONTROLÜ

Özet Sınıf yönetimi hakkında düşünmeye başlama

Sınıfta olup bitenlerin kontrol altında tutulmasını ve öğrenciler için etkili bir öğretme-öğrenme ortamı oluşturulmasını sağlayan içerileri öğrenmeye çalışınız. Sınıftaki öğretme-öğrenme sürecinin etkili ve verimli bir biçimde işletilmesini sağlayan bu içerilerin öğretmenlik rolünün özünü oluşturduğunu unutmayınız.

Bir dersin tümünü izleyerek, sınıf yönetimine ve sınıftaki öğretme-öğrenme sürecinin işletilmesine ilişkin önlemleri ve bunların nasıl gerçekleştirildiğini gözleyiniz. Bu gözlemlerde, aşağıdaki örneğe benzer bir formdan yararlanabilirsiniz. Gözlem yapacağınız dersten önce öğretmenle bir görüşme yapmayı unutmayınız. Bu görüşme sırasında öğretmene, kullanacağınız gözlem formunu gösterebilir ve gözlem sırasında neleri görmeye çalışacağınızı anlatabilirsiniz.

RAPOR 5- Dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü

Dersin başlangıcında: Öğrencilerin sınıfa girişlerinde kontrol nasıl sağlanıyor? Derse başlamadan önce sınıftaki öğrencilerin yerlerine yerleşmeleri ve dikkatlerin konu üzerine toplamaları için neler yapılıyor? Derse açık ve net bir şekilde başlanması nasıl sağlanıyor? Başka şeylerle ilgilenen ve sınıfa geç giren öğrencilere zaman kaybetmeden müdahale etme amacıyla neler yapılıyor?

Gözlem formunun bu kısmında, Bloom'un okulda öğrenme modelinde, "öğretim hizmetinin niteliği" içindeki temel öğelerden biri olan "öğrenciye, neleri öğreneceğini ve bunun için ne yapması gerektiğini anlatan işaret ve açıklamaların sunulması" ile ilgili önlemlere de yer verilebilir. (Bakınız, B.S.Bloom, *İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1995, sayfa: 129-164) D.Alt Özçelik, *Eğilim Programları ve Öğretim*, ÖSYM Eğitim Yayınları: 8, Ankara 1989, sayfa: 165-172)

Ders sırasında: Öğrencilere nasıl hitap ediliyor? (Adları kullanılarak mı?) Yönergelerin açık ve anlaşılır olması nasıl sağlanıyor? Öğrencilerle konuşurken nasıl davranılıyor? (Yüzlerine bakılıyor mu?) Sınıfın tümü nasıl görüş alanı içinde tutuluyor; sınıfın her köşesinde olup bitenden nasıl haberdar olunuyor?

Stratejiler: Yüzünü sınıfa dönük tutma, hareketli olma ve sınıf içinde dolaşma ve benzeri önlemler nasıl kullanılıyor? Etkinlikler arasındaki geçişler nasıl sağlanıyor? Sınıftaki bütün öğrencilerin derse katılımını sağlamak için sorulardan nasıl yararlanılıyor? Övgü ve cesaretlendirmeler nasıl kullanılıyor?

Gözlem formunun son iki kısmının uygun yerlerinde Bloom'un okulda öğrenme modelinde, "öğretim hizmetinin niteliği içindeki temel öğelerden, "öğrencinin öğretme-öğrenme sürecine aktif katılımının kolaylaştırılması ve özendirilmesi", "öğrencinin süreçteki öğrenmelerinin pekiştirilmesi", "öğrencilerin öğrenme eksiklerinin belirlenerek zamanında giderilmesi" ile ilgili önlemlere de yer verilebilir (Bakınız B S Bloom'un yukarıda verilen esen s: 129-164: L) Alı öçelik'in yukarıda verilen eseri s: 173-201)

Ders sonunda: Öğrencilerin toparlanması ve sınıftan çıkarılmasında sessizlik ve düzen nasıl sağlanıyor? Bir sonraki ders öğretmenine sınıf nasıl hazırlanıyor?

ETKİNLİK-6: ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

Öngörülen Beceriler

- Gözlenen derslerde kullanılan yöntem ve tekniklerin güçlü ve zayıf yönlerini sıralar.
- Farklı derslerde kullanılan yöntem ve teknikler arasındaki ilişkiyi açıklar.

RAPOR 6.1 – Öğretim Yöntem ve Teknikleri

1- İşlenecek derste kullanılacak yöntem ve teknikleri gözlemeye başlamadan önce, ders öğretmeninizden kılavuz kitaplarda önerilen yöntem ve teknikler nelerin olduğuna ilişkin bilgi edinmek istediğinizi belirtiniz. Her derste, dersin amaçlarına uyarlanmış çok sayıda öğretim yöntem ve tekniği olabileceği için öğretmen kılavuz kitabını mutlaka gözden geçiriniz.

2-Öğretmen, sınıfın kendine has özellikleri varsa, derste bazı özel öğretim tekniklerinden yararlanılacaksa bunları size anlatmasını isteyiniz.

3-Daha sonra, kullanılan çeşitli öğretim yöntem ve teknikleri dersin içeriğine ve konusuna göre farklılık taşıyor mu ve öğretmen buna özen gösteriyor mu? Öğrenci ihtiyaçları, yaş ve zeka alanlarına göre farklı yöntemler kullanılıyor mu? Kullanılan yöntem ve teknikte öğrenci katılımı sağlanabiliyor mu? Derslere göre en çok hangi yöntem ve teknik kullanılıyor? Yöntem ve teknikler, sınıfın büyüklüğü ve öğrenci sayısına göre değişiklik gösteriyor mu? şeklindeki sorulara odaklanarak, öğretmenlerin, aşağıdaki yöntem ve tekniklerinden hangisine daha çok ağırlık vererek derslerini işliyor olduklarını belirlemeye çalışınız.

Çeşitli öğretim yöntem ve teknikler;

- ◆ Soru-Cevap,
- ◆ Tartışma
- ◆ Görüşme
- ◆ Sergi
- ◆ Örnek Olay
- ◆ Dosya oluşturma
- ◆ Çoklu zeka etkinlikleri
- ◆ Araştırma-İnceleme
- ◆ Eğitsel oyun
- ◆ Pantomim
- ◆ Anlatım
- ◆ Gösteri
- ◆ Gezi
- ◆ Yaparak yaşayarak öğrenme
- ◆ Beyin fırtınası
- ◆ Kaynak kişi

- ◆ Gözlem
- ◆ Sunuş yoluyla öğrenme
- ◆ İşbirlikli öğrenme
- ◆ Rol oynama
- ◆ Drama
- ◆ Benzetim
- ◆ Proje
- ◆ Deney
- ◆ Problem çözme
- ◆ Grup çalışması
- ◆ Canlandırma, taklit etme, kulaktan şarkı eğitimi, dinleme-söyleme, bire-bir uygulama Cd destekli
- ◆ 5N1K Ne, Ne zaman, Nerede, Niçin, Nasıl, Kim

4- Elde ettiğiniz sonuçları, aynı etkinliği tamamlamış olan diğer arkadaşlarınızla tartışıp raporlaştırdıktan sonra öğretim elemanına ulaştırınız.

RAPOR 6.2 –Öğretim yöntemine ilişkin gözlem

Öğretmen Adayının Adı soyadı: Gözlem Konusu: Gözlem yapılan uygulama okulu-sınıf-şube:	Gözlemin yapıldığı tarih/saat: Sınıf ortamının tanımlanması:
Derste kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerinin belirlenmesi Siz olsaydınız nasıl bir öğretim yöntemi kullanarak bu dersi anlatırdınız?	Örnek Durum(lar)
Derste kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerinin çeşitliliğinin gözlemlenmesi	Örnek Durum(lar)
Öğrencilerin matematik öğrenmeye heveslendiren ve motive edecek şekilde etkinliklerin hazırlanıp hazırlanmadığının gözlemlenmesi	Örnek Durum(lar)
Konunun önceki matematiksel kavramlarla ve günlük yaşamla ilişkilendirilmesinin gözlemlenmesi	Örnek Durum(lar)
Öğrencilerin düşünceleri üzerine odaklanan etkinliklere yer verilip verilmediğinin gözlemlenmesi	Örnek Durum(lar)
Seçilen yöntem ve tekniklerin dersin kazanımlarını gerçekleştirme açısından değerlendirilmesi Kazanımları gerçekleştirme açısından alternatif yöntem ve teknikler üretebilir misiniz?	Örnek Durum(lar)
Konuyla ilgili materyal kullanımının gözlemlenmesi (çalışma yaprağı, öğretim programında yer alan materyaller vs. gibi)	Örnek Durum(lar)
Seçilen öğretim yöntem ve tekniğinin, ders hazırlığında planlanan şekilde uygulanıp uygulanmadığının gözlemlenmesi	Örnek Durum(lar)

ETKİNLİK 7: SORU SORMA ALIŞTIRMALARI, TEST HAZIRLAMA, PUANLAMA VE ANALİZ

Etkinlik 7.1. Soru sormayı gözleme

Bu etkinliğin amacı soru – cevap yönteminin hangi sıklıkta uygulandığı, öğrenciler üzerindeki etkisinin ne olduğu ve yöntemin amacına ulaşip ulaşmadığı konusunda gözlem yapmaktır. Etkinliği gerçekleştirmek için öğretmen adayı, uygulama öğretmeninden yöntemi uygulayacağı bir derse kendisinin katılmasına istemelidir. Derse girmeden önce sınıf plânı hazırlanmalı ve sorulacak sorular da temin edilmelidir. Ders esnasında öğretmenin soruyu sorduktan sonra cevap vermek isteyen öğrencileri tesadüfen mi, numara sırasına göre mi, oturma sırasına göre mi, parmak kaldırana göre mi seçtiğine dikkat edilmelidir.

RAPOR 7.1 – Soru sorma

Gözlemleriniz sonucu aşağıdaki sorulara cevap veren bir rapor hazırlayınız. Sorulan sorulardan örnekler veriniz:

Soruları öğretmenin kendisi mi hazırladı? Sorular açık ve anlaşılabilir midir?

Öğrenci seviyesine uygun mudur?

Yoruma açık sorular mı, yoksa çoktan seçmeli sorular mı sorulmaktadır?

Öğrenci hangisine daha rahat cevap vermektedir?

Öğrencilere cevapları düşünmeleri için yeterince süre tanınmakta mıdır?

Bir soruya cevap verilemediğinde ipuçları verilmekte midir?

Böyle bir uygulama işe yaramakta mıdır?

Öğretmen kendi doğrularını dayatıyor mu?

Ödüllendirme yapılıyor mu (sözlü notu vermek gibi)?

Öğrencilerin cevap vermeleri için öğretmen onları jest ve mimiklerle cesaretlendiriyor mu?

Hangi tür sorular (bilgi, yorum) daha fazla cevaplandırılmaktadır?

Etkinlik 7.2. Test hazırlama, puanlama ve analiz

Bu çalışma için öğretmen adayı alanıyla ilgili bir dersin son olarak işlenen ünitesi veya sondan birkaç üniteyi kapsayan bölümü ile ilgili bir test planı hazırlar. Dersin bu bölümü ile ilgili bir tablo yapılır. Tablodaki her bölümden kaç tane veya kaç puanlık soru sorulacağı belirtilir. Testte kullanılacak test maddesi (soru) çeşitlerine ve birden fazla çeşit kullanılacaksa bunların her birinden testte kaçar madde bulunacağına karar verilir. Soruların cevaplarına değişik puanlar verilmesi düşünülüyorsa, bir puanlama anahtarı hazırlanır. Bu kapsamda bir test hazırlanarak sınıfta uygulanıp; sonuçları analiz edilir. Hazırlanacak testin, bir yandan derste kazandırılması hedeflenen bilgi, beceri ve süreçleri, öte yandan da bunların öğrenilmesini sağlamak için derste birer araç olarak yararlanılan konu veya etkinlikleri, dersteki ağırlıklarına uyumlu biçimde yoklaması gerektiği unutulmamalıdır (Buna kapsam geçerliği denir).

Öğretmen adayı testteki sorulara verilen cevapları puanlayarak bu puanlar üzerinde test analizi yapar, yığılma (merkezi eğilim), değişkenlik (varyans) ölçülerini hesaplar ve test puanlarının güvenilirlik ve geçerliğini tahmin etmeye çalışır. Testteki maddeler (sorular) seçmeli tipte ise, bunlara verilen cevaplar üzerinde madde analizi yapılır; maddelerin güçlüğü, ayıricılığı tahmin etmeye çalışılır, maddelerin daha nitelikli hale getirilmesi için çeldiricilerinin işlerliği gözden geçirilir.

Yapılan uygulamadan sonra test ile ilgili değerlendirmeler yapılırken şu sorulara cevap aranır:

RAPOR 7.2: Test hazırlama, puanlama ve analiz

- Sınıftaki öğrencilerin öğrenme düzeyleri ile ilgili bilgilere göre, beklenenden daha az veya daha fazla öğrencinin doğru cevap vermiş olduğu maddeler var mı? Bu maddeler, başka açılardan nitelikli (kusuru olmayan) maddeler mi?
- Sınıftaki öğrencilerin öğrenme düzeyleri ile ilgili bilgilere ve testten aldıkları puanlara göre, iyi öğrenen öğrencileri diğerlerinden ayırmayan veya beklenenin tersine bir ayırım yapar görünen maddeler var mı? Bunların beklenen yönde ayırıcı olması ve ayırma güçlerinin artırılması için neler yapılabilir?
- Dersin ele alınan bölümünde hedefler doğrultusunda beklenen ölçüde bir ilerleme sağlanabilmiş midir?
- Testte sadece bir ünite ele alınmışsa bu ünitenin hangi bölümlerinde, birden fazla ünite ele alınmışsa bu ünitelerin hangilerinde öğrenme düzeyi en yüksek ve en düşük olmuştur?
- Testte kapsanan konular, beceriler ve süreçlerle ilgili yanlış anlamalar ve öğrenme eksikleri nerelerde toplanmaktadır?

Ayrıca öğretmenin uyguladığı yazılı ve sözlü sınav sistemi hakkında bilgiler derlenmelidir: Kaç yazılı ve sözlü sınav yapılmaktadır? Sınavlar nasıl duyuruluyor? Soru sayısı ve tipleri ile sınavın değerlendirme şekli nasıldır? Sonuç öğrencilere nasıl duyuruluyor ve dönüt veriliyor mu?

ETKİNLİK 8- ÇALIŞMA YAPRAKLARI VE ÖTEKİ MATERYALLERİN HAZIRLANMASI

Bu etkinliğin amacı öğretmen adayının yapacağı ders anlatım çalışmalarını çekici hale getirecek bir faaliyeti denemesidir. Adına bazen işlem yaprakları, alıştırma yaprakları veya çalışma kâğıtları da denen çalışma yaprakları, belli bir konu veya özel bir öğrenci grubu için kullanılmakta olabilir. Çalışma yapraklarında şunların bulunması gerekir:

- Konuya ilişkin bilgi
- Bu bilgilerden yararlanarak yapılacak görevler

Çalışma yaprakları, öğrencilerin çok az bir öğretmen yardımı ile kullanabileceği nitelikte olmalıdır. Öğretmen adayının bu ders kapsamında dersinde, farklı öğrenci grupları ile kullanılmak üzere, değişik konularla ilgili iki ya da üç çalışma yaprağı hazırlaması gerekmektedir. Çalışma yaprağı hazırlarken atılacak adımların başlıcaları şunlardır:

- Çalışma yaprağından yararlanılarak elde edilecek kazanımın belirlenmesi.
- Kazanımı öğrenmek için öğrencinin yapması gereken çalışmaların belirlenmesi.
- Bireysel, eşli ve grupla çalışmaların hangisinden yararlanılacağına karar verilmesi.
- Çeşitli etkinliklerden yararlanılmış, öğrencilerin hazır oluş düzeylerine uygunluk sağlanmış, bütün öğrencilerin yapacağı ortak ve sadece çalışmasını erken bitirenlerin yapacağı ek etkinliklere yer verilmiş olup olmadığının denetlenmesi; bunlara uygunluğun sağlanması.
- Çalışma yaprağı tasarımının kâğıt üzerine aktarılması ve yeterli sayıda çoğaltılması.
- Hazırlanan çalışma yaprağının bir sınıfta denenmesi; öğrencilerin deneme sırasındaki davranışlarının, sordukları soruların, çektikleri güçlüklerin not alınması.

Çalışma yaprağı hazırlama ile ilgili öneriler

Yazılar

- Çalışma yaprağını kullanacak olan öğrencilerin düzeylerine uygun sözcük ve cümlelerden yararlanınız.
- Cümlelerinizi kısa tutunuz.
- Öğrencilerin öğrenmelerini istediğiniz *yeni sözcüklerin* altını çiziniz.

Yönergeler

- Yönergeleri, kullanılış sırasına göre veriniz.
- Bir defada, sadece bir yönerge veriniz.
- *Soruların* veya *yapılacak işlemlerin* kolayca görülebilmesini sağlayınız. Sorularla ilgili cevapların çalışma yapraklarının üzerine mi, yoksa defterlere mi yazılacağını açıkça belirtiniz.
- Önemli noktaların altını çizerek göze çarpmasını sağlayınız.

Çizelge, grafik ve diğer gösterimler

- Gösterimlerin basit olmasını sağlayınız.
- Gösterime bir başlık yazınız ve kısımlarını açık bir biçimde adlandırınız.
- Olanak varsa renkten yararlanınız.

Sayfa düzeni

- Okumayı kolaylaştıracak şekilde başlıklar kullanınız.
- Birden fazla başlık varsa veya birden çok sayfa kullanılmışsa bunları numaralayınız.
- Çalışma yaprağını hazırlamaya başlamadan önce bir sayfa düzeni tasarlayınız.
- Yapraktaki bölümlerin açık bir şekilde görülmesini sağlayınız.
- Mümkünse bilgisayardan yararlanınız.
- Vurgulama ve etkiyi artırma amacıyla değişik yazı karakterlerinden yararlanınız.
- Çalışma yaprağına *çekici bir görünüm* kazandırınız; onu, *okunmak istenecek* bir hale getiriniz.

Ön deneme

- Çalışma yaprağına son şeklini vermeden önce onu, bir veya iki öğrenci üzerinde deneyiniz. Yaprakta anlaşılmayan yerler varsa onlar size bu yerleri göstereceklerdir.

RAPOR 8 – Çalışma Yaprağı

Hazırladığınız çalışma yaprağını raporunuza ekleyiniz.

Çalışma kağıdını uyguladıktan sonra aşağıdaki soruları yanıtlayınız:

- Çalışmalar öğrencilere ilginç geldi mi? Açıklayınız.
- Çalışmada izlenen sıra uygun muydu? Açıklayınız.
- Çalışmanın uzunluğu iyi miydi? Açıklayınız.
- Öğrencilerden neler istendiği açık mıydı? Açıklayınız.

ÇALIŞMA KAĞIDI ÖRNEĞİ - DEĞİŞİM ORANI

Öğrenme hedefleri: Bu etkinliğin sonunda;

- Formülü verilen çeşitli fonksiyonlar için fonksiyonlardaki değişimi tablo ve grafiksel olarak ifade edebileceksiniz.

Aşağıda üç farklı fonksiyon verilmiştir. Bu fonksiyonlar için $\Delta x = 1$ iken için Δy ve $\frac{\Delta y}{\Delta x}$ değerlerini bulunuz.

$f(x) = 2x$ $\Delta x = 1$	$\Delta y = f(x_{n+1}) - f(x_n)$	$\frac{\Delta y}{\Delta x}$
$x_1 = 0$ $x_2 = 1$	$2 - 0 = 2$	2
x_2 x_3		
x_3 x_4		
x_5 x_6		

$\frac{\Delta y}{\Delta x}$ değerleri hakkında ne diyebilirsiniz?

$f(x) = x^2$ $\Delta x = 1$	$\Delta y = f(x_{n+1}) - f(x_n)$	$\frac{\Delta y}{\Delta x}$
x_1 x_2		
x_2 x_3		
x_3 x_4		
x_5 x_6		

$\frac{\Delta y}{\Delta x}$ değerleri hakkında ne diyebilirsiniz?

$f(x) = x^3$ $\Delta x = 1$	$\Delta y = f(x_{n+1}) - f(x_n)$	$\frac{\Delta y}{\Delta x}$
x_1 x_2		
x_2 x_3		
x_3 x_4		
x_5 x_6		

$\frac{\Delta y}{\Delta x}$ değerleri hakkında ne diyebilirsiniz?

Bu üç fonksiyon için $\frac{\Delta y}{\Delta x}$ değerlerindeki değişimi karşılaştırınız ve yorumlayınız.

Grafik Analiz yazılımında Değişim Diyagramı etkinliğini çalıştırınız. Yukarıda verilen bu üç fonksiyon için değişim oranlarını çizdiriniz ve oluşturduğunuz tablo ile karşılaştırınız.

ETKİNLİK 9 - ALAN BİLGİSİ GÖZLEMİ ETKİNLİĞİ

Öğretmen Adayının Adı soyadı: Gözlemin yapıldığı tarih/saat: Gözlem yapılan sınıf:	
Derste işlenen konuyla ilgili yapılan tanımlamaların gözlemlenmesi	Örnek Durum(lar)
Derste kullanılan matematiksel dilin gözlemlenmesi (sembollerin, terimlerin, matematik cümlelerinin kullanımı)	Örnek Durum(lar)
Öğrenci sorularına verilen yanıtların gözlemlenmesi	Örnek Durum(lar)
Kavramlar arasında kurulan ilişkilendirmelerin gözlemlenmesi	Örnek Durum(lar)
Öğrencilerin anlatılan konuya ilişkin zorluklarını dikkate alma açısından değerlendirme	Örnek Durum(lar)

ETKİNLİK 10 –MATEMATİK ÖĞRETİM PROGRAMI GÖZLEMİ

MATEMATİK ÖĞRETİM PROGRAMI GÖZLEMİ	
Öğretmen Adayının Adı soyadı: Gözlem yapılan sınıf: Gözlem yapılan uygulama okulu-sınıf-şube: Sınıf ortamının tanımlanması:	Gözlemin yapıldığı tarih/saat: Gözlem Konusu:
Derste işlenen konunun öğretim programının yaklaşımı ile uyumunun gözlemlenmesi (öğrenci merkezli ve kavramsal anlamayı destekleyen yaklaşım)	Örnek Durum(lar)
Ders sürecinde öğretim programında işaret edilen uyarılara, ilişkilendirmelere dikkat edilip edilmediğinin gözlemlenmesi	Örnek Durum(lar)
Ders içeriğinin, öğretim programında yer alan kazanım(lar)la örtüşmesinin gözlemlenmesi	Örnek Durum(lar)
Öğretim programında verilen etkinliklerin, örneklerin dışında derste yapılan etkinliklerin gözlemlenmesi	Örnek Durum(lar)

ETKİNLİK 11 - ÖĞRENCİ YANILGILARINA İLİŞKİN GÖZLEM

<p>Öğretmen Adayının Adı soyadı: Gözlemin yapıldığı tarih/saat: Gözlem Konusu: Gözlem yapılan uygulama okulu-sınıf-şube: Sınıf ortamının tanımlanması:</p>	
<p>Sınıf içi etkinliklerin, öğrencilerin konuyla ilgili olası yanılgıları dikkate alınarak ve oluşmasını engelleyecek şekilde hazırlanıp hazırlanmadığının gözlemlenmesi</p>	<p>Örnek Durum(lar)</p>
<p>Ders sürecinde ortaya çıkan öğrenci hatalarının ve yanılgılarının giderilmesine yönelik spontane olarak geliştirilen sınıf içi etkinliklerin gözlemlenmesi (Öğretmen böyle bir durumla karşılaşınca yeni bir etkinlik mi üretiyor, örnek soru mu çözüyor, yeniden sözel açıklama mı yapıyor gibi)</p>	<p>Örnek Durum(lar)</p>
<p>Öğrencilerin konuyla ilgili kavram yanılgısına sahip olup olmadığının öğretmen tarafından değerlendirilmesinin gözlemlenmesi (Eğer gözlemleniyorsa bunun hangi yolla yapıldığı açıklanmalı)</p>	<p>Örnek Durum(lar)</p>
<p>Sınıf içinde yapılan alıştırmaların, çözülen örneklerin veya problemlerin öğrencilerin olası veya mevcut kavram yanılgılarını ortaya çıkarma veya gidermeye yardımcı olup olmadığının gözlemlenmesi</p>	<p>Örnek Durum(lar)</p>

ETKİNLİK 12-ÖĞRENCİ ÇALIŞMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğretmen adayı uygulama öğretmeni ile görüşerek, her hafta öğrenci çalışmalarını değerlendirmek için ne kadar zaman harcadığını öğrenir. Öğretmene şöyle sorular sorulabilir:

- Yazılı çalışmalardan ne kadarını inceliyor ve bunlardan ne kadarına not veriyorsunuz?
- Bazı çalışmaları, diğerlerine göre daha titizlikle incelemeniz gerekiyor mu?
- Okulda nasıl bir not (değerlendirme) ölçeği kullanılıyor?
- Hangi durumlarda en yüksek, orta veya en düşük notun verileceğini gösteren ölçütler nelerdir?

Bu gibi soruların cevapları öğrenildikten sonra, not defterine veya öğrenci dosyalarına bakarak öğrenci başarısı ile ilgili ne gibi kayıtlar tutulduğu gözlemlenir. Öğretmen, bazı öğrencilerin belirli bir çalışmasını birlikte incelemek ve bunlara birlikte not vermek için izin alınır. Bunlar, öğretmenin daha önce yaptığı sınavdaki sorulara verilen cevaplar veya daha önce yaptırdığı bir ödevin sonuçları olabilir. İncelenerek not verilecek çalışmanın, sınıfta öğrenilmekte olan konuyla ilişkili olması gerektiği unutulmamalıdır. Öğretmenle çalışırken, öğrencinin bilgi edinme düzeyini, bir uygulamanın anlaşılma derecesini, öğrencinin çalışmadaki düzenliliğini, yazım kurallarına uyma derecesini, sunuştaki becerisini gösteren kanıtlara not verirken yararlandığı ölçütler üzerinde durulur. Bir çalışmaya not verileceği zaman, incelemeye başlamadan önce, çalışmanın hangi yönlerine, kaç puan verileceğine karar verilmelidir. Verilecek puanlar, çalışmada görülmesi beklenen mükemmellik derecesine (ölçüt alınan düzeye) göre belirlenmiş olmalı; diğer öğrencilerin ürünlerine göre ne durumda olduğuna dayalı olmamalıdır. Bir öğrencinin ürününü, diğer öğrencilerin ürünleriyle subjektif bir biçimde karşılaştırmaktan kaçınılmalıdır.

Öğretmen adayı öğretmenle görüşerek, öğrencilerin çalışmalarından başka bir örnek alır. Bunlar, yine öğrencilerin sınav kağıtları veya ödevleri olabilir. Bu çalışmaların önce bir fotokopisi alınır. Bunların üzerine, ilgili öğrenciyi destekleyici ve ona yol gösterici notlar düşülür. Bu notlarda öyle titiz davranılmalıdır ki öğrenci, notları okuduktan sonra, aynı konuda daha iyi ürünler ortaya koyabilsin. Öğrencilerin çalışmaları çabucak incelenip değerlendirilmelidir. Öğretmenin de görüşünü alarak sonuçları öğrencilere, konu ile ilgileri devam ediyorken, sıcaklığına ulaştırılmalıdır.

Öğretmenle görüşerek sınıfta öğrencilere, üstün nitelikli ürün veren öğrencilerin adlarını anarak olumlu dönütler verilebilir. Çalışmada hedef alınan düzeye ne derecede yaklaşmış olduğu, bütün öğrencilerin başarılı olduğu noktalar, yaygın olan yanlış anlamalar gibi sınıftaki bütün öğrencileri ilgilendiren noktalar açıklanır. Özellikle üstün nitelikli çalışmalardan örnekler verilir; kötü örnekler üzerinde durulmaz. Gerekli düzeyde bir gelişme sağlayabilmeleri için özel dikkat gerektiren öğrencilerle, bireysel olarak daha sonra görüşülmesi uygun olur. Öğrencilerin kendilerine güvenlerinin, çalışmalarına ilişkin tepkilerden etkilenebileceği; sürekli olumsuz eleştirilerle karşı karşıya kalmanın veya sürekli düşük notlar almanın, öğrencinin ilgisini ve çabasını tehlikeye sokabileceği unutulmamalıdır.

İlave etkinlik

Öğrencilerin çalışmalarına verilen notların, öğretmenden öğretmene değişip değişmediğinin incelenmesi ilginç bir çalışma olacaktır. Olanak varsa, bir veya iki öğrencinin çalışmalarının fotokopilerini alınız ve öğretmen adayı arkadaşlarınızdan bunları birbirinden bağımsız olarak dikkatle incelemelerini ve notla değerlendirmelerini isteyiniz.

* Sonuçlara bakarak aşağıdaki soruları cevaplamaya çalışınız: -

* Aynı çalışmaya (ürüne) verilen notlarda nasıl bir değişme görülüyor? Niçin?

* Not verenlerden her biri, değerlendirdiği çalışmada (üründe) neleri görmek istiyor?

* Not verenlerden her biri, değerlendirdiği çalışmaya (ürüne) hangi notları düşmüş?

Hangi nitelikteki bir çalışmaya (ürüne), hangi notun verileceğini göstermek üzere seviyeler belirleyerek bir not verme (değerlendirme) ölçeği üzerinde görüş birliği sağlayınız. Daha önce not verdiğiniz çalışmalara, üzerinde anlaşma sağladığımız bu not verme ölçeğini kullanarak bir daha not veriniz. Bu son değerlendirmede, farklı kişilerin aynı çalışmaya verdikleri notlar arasındaki fark(lar) ortadan kalktı mı? Öğrencilere genellikle, klasik yazılı sınavlardaki gibi açık uçlu sorular sorulduğunu, onların bu soruların cevaplarını düşünerek bulduklarını ve kendilerine göre düzenleyerek yazdıklarını hatırlayınız. Şimdi siz, böyle sorularla ilgili cevapların incelenmesi, puanlanması ve sonucun notla ifade edilmesi şeklindeki bir işlemin ne derecede güvenilir yani objektif, kişiden kişiye değişmez bir işlem olduğunu düşünüyorsunuz?

ETKİNLİK 13 - DERS ANLATIMI

Her öğretmen adayı, şimdiye kadar yapılan etkinliklerin tamamını kapsayacak şekilde en az iki ders saati ders anlatmalıdır. Bunun için uygulama öğretmeni ile önceden anlaşarak ders anlatılacak sınıf ve konu belirlenir. Plânlama, kaynak araştırması, ders plânının hazırlanması, araç - gereç temini, konu ile ilgili değerlendirme sorularının hazırlanması gibi süreçler tamamlanarak ders anlatımı gerçekleştirilir. Daha sonra ders ile ilgili düşünceler, yapılanlar ve yapılamayanlar, öğretmenin tavsiye ve eleştirileri gibi hususlar bir rapor haline getirilerek öğretim elemanına sunulur.

Ders anlatımında aşağıdaki ders plan taslağını kullanabilirsiniz.

Ders anlatımını gözlemlediğiniz öğretmen adayı arkadaşınızı değerlendirme için aşağıdaki gözlem formunu kullanınız (Gözlem formu 13.1). Arkadaşınız Teknoloji kullanarak ders anlattı ise Gözlem formu 13.2'yi kullanınız.

Ders Plan Taslağı (DPT)

Ad-soyad:

Tarih:

Sınıf	Gün	Tarih
Derslik No	Ders	
Öğrenci sayısı	Başlangıç zamanı	Bitiş zamanı

Konu :

Öğretim programında konunun yeri :

Öğrencinin öğrenmesi ile ilgili

Ön bilgiler

Kazanımlar:

Kullanılan araç, gereç ve materyaller:

Kullanılan kaynaklar:

Sınıf organizasyonu:

Öğretim yöntem ve stratejisi:

**Ölçme-değerlendirme stratejileri
Ders sırasında:**

Ders sonrasında:

Hatırlatmalar

GÖZLEM FORMU 13.1

Dersi anlatan kişi:

Dersi değerlendiren kişi:

Tarih:

Matematiksel kavramların çoklu temsilleri:

1.Dersi anlatan arkadaşınız kavramın öğretiminde hangi temsilleri kullandı?

2.Temsiller arasındaki bağlantılar sizce bir öğrencinin anlayabileceği şekilde kuruldu mu? Cevabınızı gerekçesiyle birlikte açıklayınız.

Öğrenci zorlukları:

3.Kavramın öğretilmesinde arkadaşınızın öğrenci zorluklarını dikkate alarak ders anlattığını düşünüyor musunuz? Hangi kavram zorluklarına değindi?

Öğretim yöntem ve stratejileri:

4.Arkadaşınızın seçmiş olduğu öğretim yöntem ve stratejilerinin konu anlatımı için uygunluğu hakkında ne düşünüyorsunuz? Cevabınızı gerekçesiyle birlikte açıklayınız.

Ölçme ve değerlendirme:

5.Arkadaşınız konuyu anlatırken öğrencinin konuyu anlayıp anlamadığını belirlemek için hangi değerlendirme yöntemlerini kullandı?

6.Sizce kullanılması gereken başka değerlendirme yöntem ya da araç var mıydı?

Sınıf Yönetimi:

7.Ders anlatan arkadaşınızın sınıf yönetimi konusunda zorluk çektiği konuları ve başarılı olduğu noktaları belirtiniz.

GÖZLEM FORMU 13.2

Dersi anlatan:

Dersi değerlendiren:

Tarih:

Yazılımın kullanımı ile alakalı:

1.Dersi anlatan arkadaşınız yazılımı kullanımı konusunda yetkin gözüküyor mu? Menülerin ve butonların işlevlerine sizce hakim mi?

Matematiksel kavramların çoklu temsilleri:

2.Dersi anlatan arkadaşınız, anlattığı kavramın hangi temsilleri için teknolojiden faydalandı? Başka temsillere yer verebilir miydi?

3.Temsiller arasındaki bağlantılar sizce bir öğrencinin anlayabileceği şekilde kuruldu mu? Bu hususta teknolojinin sunduğu imkanların hangilerinden faydalandı ve hangilerini ihmal etti?

Öğrenci zorlukları:

4.Kavramın öğretilmesinde arkadaşınızın öğrenci zorluklarını dikkate alarak ders anlattığını düşünüyor musunuz? Bu hususta arkadaşınız teknolojiden etkin bir biçimde faydalandı mı? Cevabınızı gerekçesiyle birlikte açıklayınız.

Öğretim yöntem ve stratejileri:

5.Dersi anlatan arkadaşınız, teknoloji kullanırken ne tür öğretim yöntem ve stratejileri seçmiştir? Seçmiş olduğu yöntem ve stratejiler teknoloji ile birlikte kullanıma uygun muydu? Cevabınızı açıklayınız.

6.Sizce kullanılan teknoloji arkadaşınızın seçmiş olduğu yöntem ve stratejileri nasıl etkiledi? Açıklayınız.

Ölçme ve değerlendirme:

7.Arkadaşınız konuyu anlatırken öğrencinin konuyu anlayıp anlamadığını belirlemek için hangi değerlendirme yöntemlerini kullandı? Bu hususta teknolojiden nasıl faydalandı?

8.Sizce kullanılması gereken başka değerlendirme yöntem ya da araç var mıydı? Ya da teknolojiden nasıl faydalanabilirdi?

Sınıf Yönetimi:

9.Teknoloji yardımıyla ders anlatan arkadaşınızın sınıf yönetimi konusunda zorluk çektiği konuları ve başarılı olduğu noktaları belirtiniz

Genel olarak:

10.Arkadaşınızın kavramı anlatımı sırasında kullandığı teknoloji ne tür kısıtlamalar getirdi ve ne tür imkânlar sundu? Cevabınızı açıklayınız.

ETKİNLİK 14 - GRUP ÇALIŞMALARI

Adına bazen küme çalışması da denen grup çalışması, aşağıdaki amaçlar için uygun bir yöntemdir:

- Öğrencileri, işbirliği yapmaya ve önderliğe özendirmek.
- Öğrencileri, birbiriyle düşünce ve görüş alışverişine özendirmek.
- Öğrencileri, birbirinden öğrenmeye ve birbirine yardım etmeye özendirmek.
- Öğrencilere, hazır oluş düzeylerine uygun olarak hazırlanmış öğretme - öğrenme etkinliklerine katılma fırsatı vermek

Bu amaçlara ulaşmak kolay değildir. Gruplar halindeki öğrencilerin birbirleriyle uyum içinde çalışmalarını sağlayabilecek bir öğretme - öğrenme durumu hazırlayabilmek için dikkatli bir planlama yapmak gerekir. Problem çözme, inceleme - araştırma, sınıfa sunulmak üzere bir çalışma yapma, oyunlar ve benzetimler, proje çalışmaları ve deneyler gibi çeşitli çalışmalar grup çalışması şeklinde düzenlenebilir.

Öğretmen adayı grup çalışmasından yararlanacak şekilde bir ders plan yapmalı ve dersten önce, grup çalışmasıyla ulaşılabilecek amaçları düşünmelidir. Bu amaçlardan bazıları şunlardır:

- İşbirliği, hoşgörü, birbirinden öğrenme gibi sosyal becerileri geliştirme,
- Gruplara, bu gruplarda bulunan öğrencilerin hazır oluş düzeylerine uygun olarak hazırlanmış öğretme - öğrenme etkinliklerine katılma fırsatı sağlama,
- Öğrenci gruplarını, değişik öğretme - öğrenme etkinliklerinde bulunmaya ve değişik düşünme biçimlerine yöneltme,
- Çeşitliliği artırma vb.

Öğretmen adayı grup çalışmasını, bu amaçlardan hangilerine ulaşmak için kullanmayı düşünüyor ise grupların oluşturulma şeklini ve gruplarda yapılacak çalışmaları ona göre planlamalıdır Bunun için şu sorulara cevaplar aranır:

- Gruplar kaç kişilik olacak ve nasıl oluşturulacaktır? Buna kim karar verecektir; siz mi, yoksa öğrenciler mi?
- Gruplar, yine son olarak yapılan grup çalışmasındaki üyelerden mi oluşacaktır?
- Gruplar, hazır oluş düzeylerine göre mi, ilgiye göre mi, davranışa göre mi, yoksa arkadaşlık ilişkilerine göre mi oluşturulacaktır?
- Grup çalışmalarını kolaylaştırmak için sınıftaki masa, sandalye, sıra gibi donatımın yerleri değiştirilecek midir?
- Derse olumlu bir başlangıç sağlamak için, derste yapılacak çalışmaları sunma, öğrencileri öğrenmeye güdüleme ve gerekli yönlendirmeleri yapma sırasında nelere dikkat edilecektir?

Nasıl bir giriş yapılması planlanmalıdır.

- Derste her grubun, kendine uygun düzeyde bir çalışma yapmakta olması nasıl sağlanacaktır?
- Dersteki çalışmalarını erken bitiren gruplar olursa bunlar için ek çalışmalar hazırlanacak mıdır?
- Sınıftaki bütün öğrencileri bir araya getirerek deneyimlerin paylaşılmasını, iyi giden ve gitmeyen çalışmalar üzerindeki görüşlerin ortaya konmasını, grupların elde ettikleri ilginç sonuçların sınıfın tümüne sunulmasını, beklenen düzeyde öğrenme sağlanıp sağlanmadığının ortaya konmasını ve gelecek için beklentilerin ifade edilmesini sağlayacak nitelikte bir bitiriş için neler yapılacaktır?

Dersin nasıl bitirileceği planlanmalıdır.

Yukarıda sunulan Etkinlik 13'ü grup çalışması içerecek şekilde tekrarlayınız. Başka bir deyişle, grup çalışması yaptıracağınız bir ders hazırlığı yapıp anlatınız. Öğretmen adayı planlanan dersi gerçekleştirmek için öğretmen adayı olan bir arkadaşından dersini gözlemesini ve gözlemlerini gözlem formu 13.1 veya gözlem formu 13.2'yi kullanarak kendisine dönüt sağlamasını istemelidir.

C- Okul Deneyimi Dersinin Değerlendirilmesi

Okul Deneyimi dersi için öğretmen adaylarının ara sınav notları okuldaki uygulama öğretmeni tarafından aşağıdaki ölçütler esas alınarak verilir:

- 1-Öğretmen adayının derslere devamı ve etkinlikleri yerine getirmesi,
- 2-Öğretmen adayının öğretmenlik mesleğine uygun tutum ve davranışları,
- 3-Öğretmen adayının uygulama okulundaki görevliler ve öğrencilerle olan münasebetleri.

Okul Deneyimi dersi için yarıyıl sonu sınav notları, uygulama öğretim elemanı tarafından öğretmen adaylarının hazırladıkları dosyalar dikkate alınarak verilir.

Kaynakça

Akkoç, H., Özmantar, M.F., Bingölbali, E. (2011). Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi Çerçevesinde Matematik Öğretmeni Yetiştirme Programı Kitabı, *Matematik Öğretmen Adaylarına Teknolojiye Yönelik Pedagojik Alan Bilgisi Kazandırma Amaçlı bir Program Geliştirme*. TÜBİTAK Projesi, Sonuç Raporu.

Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Okul Deneyimi Etkinlik Kitabı,
<http://www.egitim.erciyes.edu.tr/ogretmenlik/odenyimi.doc> adresinden 22.09.2012 tarihinde indirilmiştir.

Yeşildere, S. (2008, Ağustos). İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Sayı Örüntüleri ile ilgili Pedagojik Alan Bilgilerinin İncelenmesi, *VIII. Ulusal Fen bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

EK 2: ADAY ÖĞRETMEN HAFTALIK ÖĞRETMENLİK DENEYİMİ DEĞERLENDİRME REHBERİ

Aşağıdaki sorular öğretmenlik deneyimlerinizi kritik bir şekilde değerlendirmenize yardımcı olacaktır. Soruları genişletebilir, daha ayrıntılı açıklamalar ve değerlendirmeler yapabilirsiniz.

1. Bir öğretmen olarak gelişiminiz açısından bu haftanın en önemli olayları nelerdi?
2. Bu hafta sizin gelişiminizi engelleyen unsurlar nelerdi?
3. Bu hafta bilgilerinizi veya öğretmenlik pratiğinizi kuvvetlendiren önemli olaylar nelerdi?
4. Bu haftaki deneyimlerinizi, geçen hafta ile karşılaştırdığınızda planlama, öğretme, sınıf yönetimi vb. açılardan ne yönden geliştiniz veya hangi tekniklerde hakimiyet kazandınız?
5. Sizi korkutan, endişelendiren veya memnun eden şeyler neler oldu?
6. Bu hafta, keşke daha farklı yapsaydım dediğiniz birşey oldu mu? Olduysa bunlar nelerdi ve neden böyle hissettiniz?
7. Bu haftaki veya bir sonraki okul ziyaretiniz için fakülte danışmanınızın değinmesini istediğiniz özel bir konu var mı?
8. Bu sorular dışında, eklemek istediğiniz yorumlar veya sizi endişelendiren hususlar varsa yazınız.